

Per Johan Johansen Eira
Álttáluodda 2805
9523 Kautokeino

Saksbehandler, innvalgstelefon
Andreas Vikan Røsæg, 77642117

Skadefellingstillatelse på gaupe i området Mattisdalen i Alta

Statsforvalteren i Troms og Finnmark ga den 10.9.2021 skadefellingstillatelse på gaupe i området Mattisdalen i Alta. Tillatelsen gjaldt i perioden 10.9.2021–20.9.2021. Gaupa ble ikke felt.

Da fellingstillatelsen ble gitt viste vi til søknad av 30.8.2021 om skadefellingstillatelse på gaupe i sommerbeiteområdet til Lákkonjárga reinbeitedistrikt i Mattisdalen–Oaggovárri-området. Vi viste til vårt avslag på søknaden om skadefelling og til vårt tilsagn av 2.9.2021 om støtte til forebyggende tiltak.

Vi viste til at dere hadde forsøkt forebyggende tiltak gjennom å samle reinen, gjete og holde tilsyn. Til tross for tiltakene eskalerte skadesituasjonen. Den 5.9.2021 fant dere fem ferske gaupedrepte kadaver i beitehagen. Den 7.9.2021 ble det funnet og dokumentert tre ferske gaupedrepte kadaver.

På denne bakgrunn ga vi skadefellingstillatelse på en gaupe. Her følger fullstendig vedtak i saken.

- Vedtak -

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 13, 1 og 3 gir Statsforvalteren i Troms og Finnmark skadefellingstillatelse på én gaupe i nærmere avgrenset område i Mattisdalen i Alta. Tillatelsen gis til lokalt skadefellingslag i Lákkonjárga, og gjelder i perioden 10.9.2021–20.9.2021. Tillatelsen gjelder innenfor nærmere angitte vilkår.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Statsforvalteren i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

Vilkår knyttet til fellingstillatelsen

1. Leder for skadefellingslaget er:
Mikkel Andreas Eira

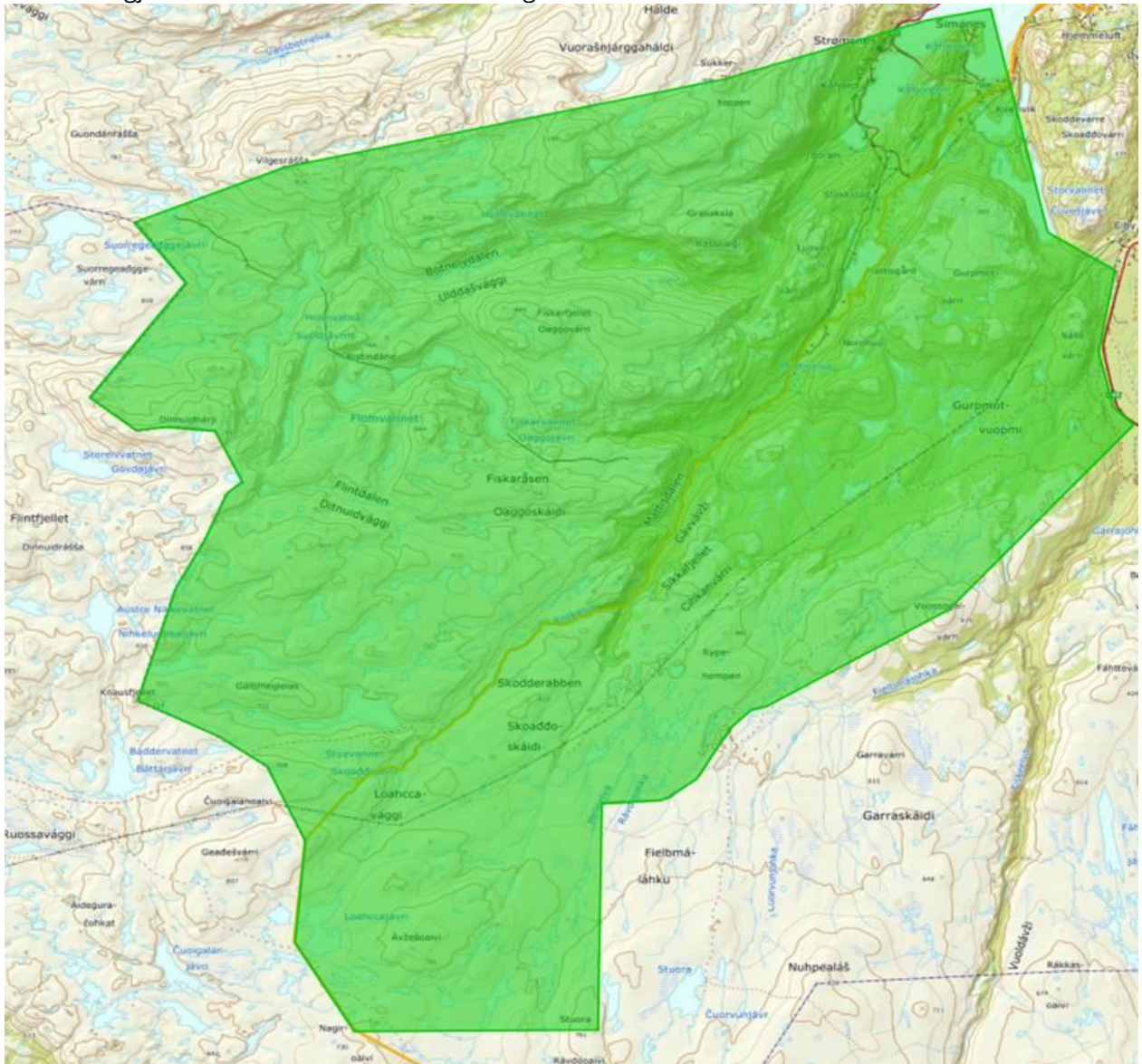
Øvrige deltagere er meldt inn til Statsforvalteren. Eventuelt andre som skal delta i fellingsforsøket må i forkant avklares med Statsforvalteren.

2. Fellingsleder er ansvarlig for at alle medlemmene på fellingslaget er gjort kjent med avgrensningene og vilkårene for fellingstillatelsen.

3. Krav til våpen/ammunisjon: Hagle kan benyttes ved felling av gaupe. Krav til rifleammunisjon jf. § 16 i forskrift om utøvelse av jakt og fangst (2002.03.22 nr. 0313): under jakt med rifle på gaupe skal det brukes ammunisjon med ekspanderende prosjektil og anslagsenergien skal være minst 980 joule (100 kgm) målt på 100 meters avstand, E100.

4. Avgrensning av fellingsområdet:
Tillatelsen gjelder innenfor området markert i grønt.

5. Det stilles krav om avlagt skyteprøve for storvilt. Deltakerne i fellingsforsøket skal utøve felling på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19.

6. Det skal sikres god kommunikasjon mellom deltakerne på fellingslaget. Dette blant annet for å unngå at det felles flere dyr enn det fellingstillatelsen gjelder.

7. Tillatelsen gjelder i tidsrommet fra og med 10.9.2021 til og med 20.9.2021.

8. Felling eller forsøk på felling skal omgående meldes til Statens naturoppsyn på tlf. 916 22 000 / 922 64 407 og til Statsforvalterens telefonsvarer tlf. 78 95 03 97. På dagtid hverdag til Statsforvalteren på tlf. 78 95 03 00.

9. For å sikre effektivitet ved fellingsforsøket gir Statsforvalteren dispensasjon til innmeldte deltakere i fellingslaget, fra deler av reglene i viltlovens § 21 bokstav b og c. Det er ikke tillatt å løse skudd på eller over offentlig vei. *(Hjemmel for at Statsforvalteren slik kan sette til side regler som ellers gjelder er gitt i Forskrift om forvaltning av rovvilt § 9 tredje ledd jamfør Ot.prp. nr. 37 (1999-2000), kapittel 4.1 og 4.4).* I tillegg må det innhentes tillatelse etter motorferdselloven fra den/de aktuelle myndigheter.

10. Oppnevnte fellingsleder forplikter seg til at felling blir utøvd på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Den/de som måtte såre gaupe under forsøk på felling, plikter å gjøre det de kan for å få avlivet gaupa. Vedkommende plikter å forvise seg om hvorvidt påskutt dyr er truffet, og sørge for at Statsforvalteren og Statens naturoppsyn umiddelbart underrettes. Statsforvalteren avgjør hvordan videre ettersøk skal ledes. Medlemmene i fellingslaget skal, hvis ikke annet er avtalt, uten godtgjørelse, bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk, jf. § 8 i forskrift om forvaltning av rovvilt.

11. Medlemmer på fellingslaget, må for å kunne bruke motorkjøretøy, ha tillatelse til bruk av slikt jf. motorferdselloven med forskrifter.

12. Jf. § 22-8 i våpenforskriften skal skytevåpen under transport være tomt for ammunisjon, og nedpakket i futteral, bag, veske, sekk eller lignende.

13. All felling stanses ved fellingstillatelsens utløp, eller hvis Statsforvalteren av andre årsaker finner å måtte stoppe fellingsforsøket. Fellingsleder har et særlig ansvar for å holde seg oppdatert og være tilgjengelig ovenfor Statsforvalteren.

14. Gaupe som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt vilt uten nærmere samtykke fra forvaltningsmyndighet. Felt gaupe skal behandles på en slik måte at byttets verdi ikke forringes unødig.

15. Ved ev. oppfyllelse av regionens delegerte myndighetskvote inndras fellingstillatelsen umiddelbart.

Rammer for skadefellingen

Fellingstillatelsen gis til et lokalt fellingslag. Da fellingslaget ikke er kommunalt eller interkommunalt oppnevnt gis det ikke godtgjørelse for gjennomføring av fellingsforsøket. Det gis heller ikke annen godtgjøring i forbindelse med fellingsforsøket, for eksempel til administrasjon og rapportering.

For dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner

Om dere ønsker dekning av direkte og dokumenterte utgifter inntil 30 000 kroner, må dere sende et samlet refusjonskrav med regnskap til Statsforvalteren. Det skal gå frem hvilket beløp dere ønsker refundert og hvilket kontonummer dette beløpet skal utbetales til. Regnskapet må vise utgifter til den enkelte deltager, og disse må vise til bilag som dokumenterer utgiftene.

Utgifter som kan dekkes er leie av hytte (kvittering for dokumentasjon), bompenger (kvittering for dokumentasjon). Bruk av bil/skuter kan dekkes etter statens kilometersatser. Det forutsettes at det sendes inn dokumentasjon på dette, dvs. start- og stoppested, tidspunkt og antall kilometer. Dette kan lettest gjøres ved å bruke statens reiseregningsskjema (bil), men annen «kjørebok» kan også benyttes. Når det er kjørt med skuter utenfor løyper, og det er vanskelig å definere eksakt, skriv så nøyaktig det lar seg gjøre i hvilket område og hvor lang tid som er benyttet til kjøringen, og hvor langt det er kjørt.

Kost/matpenger, tapt arbeidsfortjeneste eller betaling/godtgjørelse for oppdraget dekkes ikke.

Søknaden

Dere søkte om hastetiltak for skadefelling av gaupe i deres sommerbeiteområde i Låkkonjårga reinbeitedistrikt i Mattisdalen–Oaggovárri-området. Dere ba om bistand til et offentlig skadefellingslag. Om ikke det var mulig ville skadefelling foretas av fem jegere tilhørende reinbeitedistriktet. Dere hadde på søknadstidspunktet funnet åtte kadavre som var dokumentert/antatt drept av gaupe og ett som var ukjent på grunn av at det var oppspist. Dere beskriver hvor de er funnet, og at ut ifra de funnene som er gjort er det stor sannsynlighet for at antallet gaupedrepte dyr som ikke er funnet er mange ganger større. Dere har konkludert med at gaupa har fast tilhold i Mattisdalen-området. Mattisdalen-området og vest av Mattisdalen er beitedyrprioritert område.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 13, jf. også § 4 første ledd bokstav h og § 9. Vedtak om skadefelling kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

I brev av 28.5.2021 om *Kvotepålegg for betinget skadefelling av gaupe og brunbjørn 2021/2022*, ble Statsforvalteren i Troms og Finnmark gitt myndighet til å vurdere betinget skadefelling, innenfor en kvote på fire gauper i tidsrommet 1.6.2021–15.2.2022. Denne kvoten er ikke belastet.

Søknader om skadefelling av gaupe behandles av Statsforvalteren innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringerne i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering av forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

Bestandssituasjonen for gaupe

I 2021 fant Rovdata at det var 6 familiegrupper i Troms og Finnmark, hvorav to i Finnmark.

I 2021 er det registrert en avgang på 8 gauper i Troms og Finnmark, derav tre voksne, hvorav en hunn i Finnmark. Blant de fem i Troms var det tre voksne, hvorav to hunndyr. I 2020 var det en avgang på 6 gauper, fire i Finnmark og to i Troms. De to i Finnmark var voksne hunner. Blant de fire i Finnmark var det tre voksne hvorav en hunn. Region 8 har altså en kjent avgang på seks voksne hunngauper siden 1.1.2020.

For å beregne antall gauper i bestanden tas det utgangspunkt i antall familiegrupper. Omregningsfaktorene som brukes er 6,24 ($\pm 0,73$ SE) for nordlig reinsdyrområde og 6,14 ($\pm 0,44$ SE) for sørlig reinsdyrområde (Andrén m.fl. 2002, Andersen m.fl. 2003). Sørlig reinsdyrområde regnes i denne sammenheng nord til og med Lenvik, Balsfjord og Målselv, mens nordlig reinsdyrområde regnes nordover fra Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord.

Scandlynx har utviklet en modell for å beregne gaupebestandens utvikling over tid (Nilsen m.fl. 2011). Ny metodikk for å registrere familiegrupper som danner data for denne modellen blir beskrevet i Brøseth og Tovmo (2013). Når bestanden ligger rundt bestandsmål, tyder estimatene fra modellen på at bestanden skal holdes stabil ved å høste 0,43 voksne hunndyr per familiegruppe, totalt 1.27 dyr per familiegrupper (Nilsen m.fl. 2011).

Prognose for antall familiegrupper med gaupe i region 8 i 2022, gitt på bakgrunn av informasjon som var tilgjengelig i etterkant av kvotejakta i 2021 viser at mest sannsynlig vil være 8, 2 familiegrupper i 2022, med 75 prosent usikkerhetsintervall mellom 5,0 og 11,4 familiegrupper. Etter kvotejakta 2021 er det felt to gauper i region 8, en voksen hunn i Kvænangen og en voksen hann i Porsanger.

Forvaltningsmål for rovvilt

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er to-delt, jf. rovviltforliket av 2004. Den to-delte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette innebærer i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene, såkalte A-områder. Utenfor A-områdene skal beitedyr prioriteres og disse områdene kalles B-områder.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8, Troms og Finnmark, fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder.

Statsforvalterens vurderinger

Området hvor det søkes om skadefelling ligger hovedsakelig i B-området for gaupe, men også noe inn i A-området. Skadene har skjedd både i A- og B-området og det er grunn til å anta at gapa eller gaupene i området bruker både A- og B-området. Statsforvalteren vurderer at videre skadepotensial frem mot flytting er stort.

Forebyggende tiltak er forsøkt uten at dette har hatt tilfredsstillende effekt. Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at gaupa og dens genetiske mangfold ivaretas på lang

sikt, og at gaupe forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Statsforvalteren ønsker å nå bestandsmålet for gaupe med lavest mulig skadepotensial på sau og rein, jf. rovviltforskriften § 6.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet.

Årlige rapporter fra Rovdata som *Bestandsovervåking av gaupe 2021 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 2 2021* og NINA Rapport 2011, *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2021*, har bidratt til god kunnskap om gaupas bestandssituasjon, og om hvilken effekt en felling vil ha på bestanden.

Forskning utført av Scandlynx har gitt mye kunnskap om gaupas overlevelse og reproduksjon, arealbruk og drapstakt på beitedyr, blant annet gjennom NINA minirapport 450, *Gaupe og jerv i Troms og Finnmark, Statusrapport Scandlynx 2012–2013*, og NINA rapport 1200, *Gaupe og jerv i reinbeiteland, Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014*.

Om bestandsmålet for gaupe er nådd måles i gjennomsnittlig antall registrerte familiegrupper de tre siste år. Siden 2015 har region 8 vært under bestandsmålet. I samme periode er det ved jakt eller skadefelling tatt ut 26 gauper i Troms og Finnmark, ingen av disse er ved jakt tatt ut i A-området for gaupe, men fire er felt i A-området ved skadefellingstillatelser gitt på bakgrunn av akutte tapssituasjoner forut for kalving, der kalvingsområder for rein også er A-område for gaupe.

Statsforvalteren forsøker å føre en tydelig differensiert forvaltning av gaupe. Det er ikke lett. Forskning har vist at de aller fleste gauper i regionen bruker både gaupeprioriterte og beitedyriprioriterte områder. Av 45 helårsområder til 23 forskjellige voksne radiomerkede gauper var ingen utelukkende innenfor gaupesonen (NINA rapport 1200). Tamrein er det viktigste byttedyret for gaupe i Nord-Skandinavia. Alle gauper som har tilgang til rein, og som ikke samtidig har tilgang på rådyr, dreper rein (NINA rapport 1200). Kort oppsummert betyr dette at gaupe der det er tamrein utgjør et skadepotensial, og det betyr at effektivt uttak av alle gauper som utgjør et skadepotensial raskt ville utryddet gaupe fra region 8.

Vi har et godt kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldloven § 8. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Statsforvalteren vurderer at uttak av én gaupe i dette tilfellet ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har Statsforvalteren lagt til grunn at rovviltnemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivarett de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Statsforvalteren vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefelling av gaupe.

Lokalt fellingslag

Rovviltnemnda har lagt føringer om at så langt det er mulig skal kommunalt eller interkommunalt skadefellingslag benyttes når fellingsoppdrag gis. I dette konkrete tilfellet lot det seg ikke gjøre å engasjere et kommunalt eller interkommunalt fellingslag.

Konklusjon

Statsforvalteren gir skadefellingstillatelse på en gaupe innenfor nærmere angitt område.

Begrunnelsen for vedtaket er omfattende dokumenterte tap av rein, samt at forebyggende tiltak er forsøkt, men at skadesituasjonen har eskalert til tross for tiltakene.

Med hilsen

Lisa Bjørnsdatter Helgason
miljødirektør

Andreas Vikan Røsæg
seniorrådgiver miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent